

MUNI

Konflikt v Mali

Obsah

1. Mali obecně
2. Tuarežské povstání a začátek války
3. Mezníky konfliktu do současnosti
4. Zahraniční intervence
5. Aplikace teorií konfliktu
6. Shrnutí

MUNI

Mali

Geografie, obyvatelstvo a historie

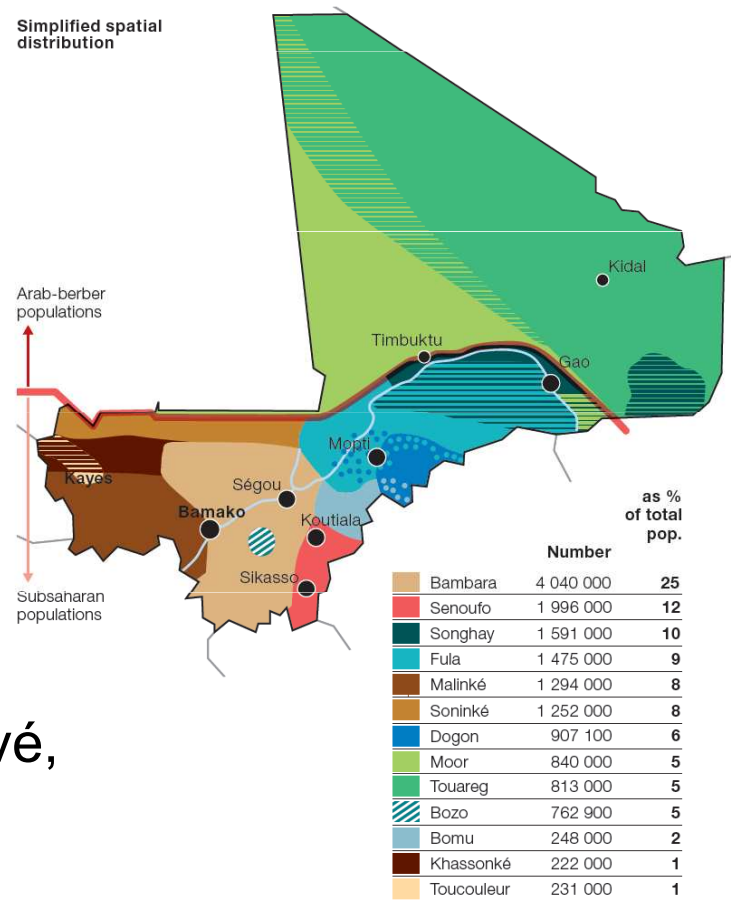
Základní informace

- Populace cca 21,000,000
- 5. nejhorší HDI na světě (0.434 v roce 2020)
- Primárně zemědělská produkce
- Téměř 60 % obyvatel bydlí v rurálních oblastech

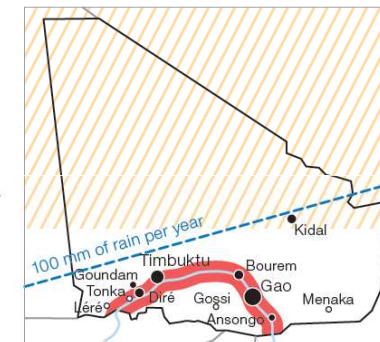

Etnické složení obyvatelstva

- Vysoce etnicky diverzifikovaná skladba obyvatelstva
- Černošská většina obyvatelstva
- Důležitá menšina – Berbeři (Maurové, Tuaregové)

Spatial occupation of the North

Desert. Significant nomadic behavior. Several tens of thousands of people. No settlement of more than 5 000 inhabitants with the exception of Kidal (30 000 inhabitants).

The majority of the population of Northern Mali (95%) is concentrated along 800 km of valley on both sides of the Niger River.

Cities (population estimated in 2014)

- more than 100 000 inhab.
- from 50 000 to 100 000 inhab.
- from 25 000 to 50 000 inhab.
- from 15 000 to 25 000 inhab.
- from 10 000 to 15 000 inhab.

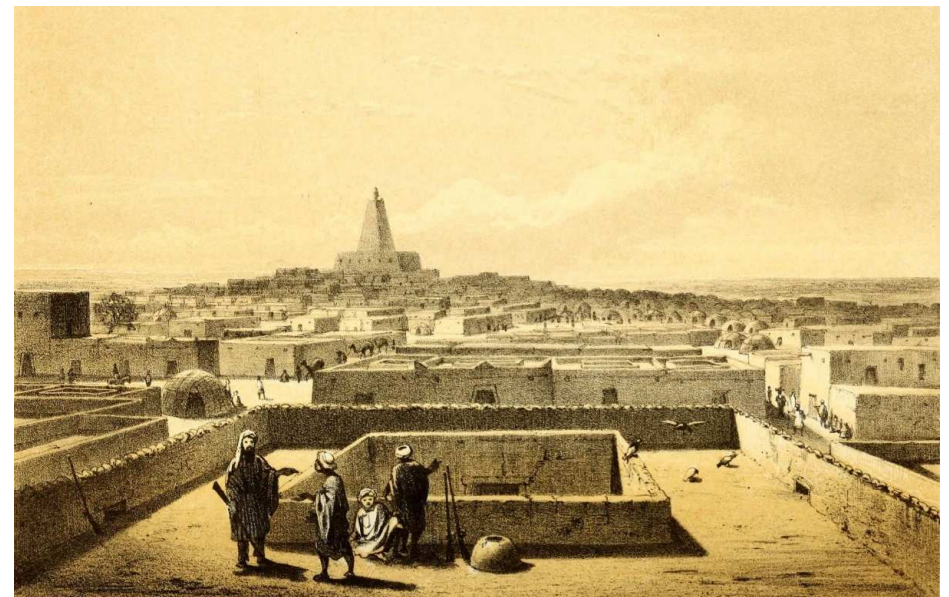
Tuaregové a Maurové

- Tradičně kočovné kmeny
- Sever země – oblast Azavad
- Těžko kvantifikovatelný počet
- Více než 100 let boje za nezávislost (Dörrie 2012)

Historie státu

- 3 podstatná období: pre-koloniální, koloniální a post-koloniální
- Pre-koloniální období
 - Dlouhá a bohatá historie
 - Obrovské nerostné bohatství (zlato), dnes již z velké části vyčerpané
 - Rozšíření Islámu (Djenné a Timbuktu)
- Koloniální období
 - Francouzská koloniální expanze v 19. století
 - Odboj proti Francii
- Post-koloniální období
 - Nezávislost od roku 1960
 - „...a promising example of democracy in Africa for nearly twenty years“ (Cold-Ravnkilde 2013:9)

MUNI

Možné důvody konfliktu?

MUNI

Tuarežské povstání a začátek války

Historie, počátky a aktéři

Konflikt v Mali – „Tuarežský problém“?

- Kaocen revolt 1916-17 (The New Humanitarian 2012a)
- First Tuareg Rebellion neboli Alfellaga 1962-64 (The New Humanitarian 2012b)
- Druhé (třetí) Tuarežské povstání 1990-95
- Další povstání v letech 2007-09 a nejaktuálnější v roce 2012

Kořeny konfliktu v moderní historii

- Historie povstání Tuaregů sahající až do 19. století, nejdříve proti francouzské nadvládě, později proti malijské vládě
- Politické, ekonomické a geografické problémy již od vzniku samostatného státu Mali v 60. letech, typické pro postkoloniální státy (Stewart 2013)
- Po vojenském puči v roce 1968 na 23 let v podstatě policejní stát vedený generálem Moussa Traorém (ibid.)

První varovné signály

- Zvýšená aktivita AQIM kolem roku 2010 (unesení obyvatel z západních zemí)
- Arabské jaro 2011
- Vznik MNLA (Národní hnutí za osvobození Azavadu) 2011

Katalyzátory konfliktu

- Arabské jaro – spillover effect (Al Yafai 2012)
- Pád Kaddáfího režimu v Libyi
 - Návrat těžce ozbrojených Tuaregů do Mali

Zúčastněné strany v počátku konfliktu (Welsch 2013)

Povstalecké síly

- MNLA (National Movement for the Liberation of Azawad)
- FLNA (National Front for the Liberation of Azawad)

Islamistické frakce

- Al-Qaeda in the Islamic Maghreb (AQIM)
- Ansar al-Dine
- MUJAO (Movement for Unity and Jihad in West Africa)

Provládní síly

- Malijská vláda
- Ganda Koy
- Ganda Izo
- (intervenující mezinárodní síly)

Počátky čtvrtého povstání Tuaregů

- Počíná 17. ledna 2012 útokem na malijskou vojenskou základnu v městě Ménaka
- Oproti dřívějším útokům mnohem koordinovanější, připravenější útok a lepší technika
- 6. února napadeno město Kidal, hlavní město stejnojmenného regionu

Situace v Bamaku

- Protesty proti (ne)zvládnání bojů na severu země centrální vládou
 - Malijská armáda se údajně musela stáhnout, protože jí došla munice
- Útoky rodin a příbuzných vojáků na vládní budovy (Reuters 2012)

Puč, pád centrální vlády a nezávislý Azavad

- Vojsáci vyhání ministra obrany z vojenského tábora při proslovu
- Téhož dne, 21. března, útočí na prezidentský palác, tehdejší prezident Amadou Toumani Touré prchá
- Vůdce puče Amadou Haya Sanogo vyhlašuje vládu vojenské junty
- 6. dubna 2012 vyhlašuje MNLA na severu země nezávislý stát Azavad

MUNI

Mezníky konfliktu do současnosti

Úpadek MNLA, sílící islamistické frakce a internacionalizace konfliktu

Interní konflikt v Azavadu

- Proti MNLA se v červnu 2012 obrátili její předchozí spojenci, především AQIM (Charbonneau 2017)
- Marginalizace MNLA
- Islamisté rychle konsolidují moc na severu – potenciální ohrožení jižní části Mali
- Schválena mise AFISMA (státy ECOWAS)

MINUSMA a SERVAL – první intervence

- Podle francouzského ministra zahraničí “Francie neměla jinou možnost než urgentně intervenovat, jinak by se mohly islamistické síly dostat až do Bamaka...” (The Economist 2013)
- Operace SERVAL mezi 2013 a 2014
 - COIN a protiteroristické operace
- Mise OSN MINUSMA od 2013 (probíhající)
 - Práce s legitimními politickými aktéry
- Operace Barkhane od 2014 (probíhající)
 - regionální francouzská protiteroristická operace

Boje a příměří 2013 - 2015

- MNLA se po svém oslabení nabízí centrální vládě pro boj proti tehdejším spojencům ze strany islamistických frakcí
- Otevřený konflikt končí po několika týdnech (přelom leden-únor), následuje guerillová fáze
- 13. června 2013 je podepsáno příměří mezi vládou a tuarežskými rebely
 - Po konfrontaci tuarežských protestujících s malijskou armádou MNLA obrací
- V roce 2015 mezi vládou a Koordinací azavadských hnutí (vznik 2014) uzavřen Algiers Peace and Reconciliation Agreement

Vzestup terorismu v Mali

- Po roce 2015 zvyšující se počet útoků
 - Útoky na café La Terrasse, Radisson Blue hotel v Bamaku v roce 2015, útok na vojenskou základnu v Gao v lednu 2017, útok na resort “Le Campement,” u Bamaka v červenci 2017
- ISGS (The Islamic State in the Greater Sahara) operuje v Mali
- Březen 2017 – Ansar Dine, Al Mourabitoune, Katiba Ansar Dine Macina a AQIM se spojují pod hlavičkou Jamâ’ah Nusrah al-Islâm wal-Muslimîn (Group for the support of Islam and Muslims) – JNIM
 - Skupina za podporu Islámu a Muslimů
 - Uskupení vede Iyad Ag Ghaly, také známý jako Abū al-Faḍl

MENA/STREAM

Middle East and North Africa direct

إيفاد ابن الرفيق

أنا إيفاد بن الرفيق

Politická destabilizace

- Puč v roce 2020 – prezident Ibrahim Boubacar Keïta (2013-2020) byl sesazen plukovníkem Assimi Goïta.
- Země se dostala pod vládu nově vzniklého National Committee for the Salvation of the People (Národní výbor pro spásu lidí)
 - Zvolen nový prezident Bah Ndaw
- Další puč v roce 2021 – opět veden plukovníkem Assimi Goïta
 - Goïta jmenován prezidentem Mali

MUNI

Zahraníční intervence

Altruismus nebo vypočítavost?

Mali – „terroristický problém“ pro Západ?

- Mali jako centrum radikálního islámu v regionu
- Potenciální hrozba pro okolní země, potenciálně i pro Západ – regionální operace Barkhane jako reakce
- Resilientní teroristické skupiny – přežívají i po zabití vůdců a vysokých představitelů

Dlouhodobá přítomnost OSN a Francie

- Operace Barkhane a mise OSN MINUSMA pokračují dodnes
- Akcentace boje proti terorismu pro zahájení (nezbytnost) a udržení peacekeepingové mise a operace Barkhane
- Navzdory některým obviněním z neo-kolonialistických snah spíše pragmatická politika řešení problému potenciální migrační vlny „v místě vzniku“

Potenciální zapojení Ruska

- Jednání mezi vládou v Mali a Wagner Group
- Potenciální problém pro další stabilitu země
- Zvyšování ruského vlivu v regionu prostřednictvím PSC (soukromé bezpečnostní společnosti)
- Francie navíc hrozí odchodem ze země, pokud se zapojí Rusko

MUNI

Aplikace teorií konfliktu

Vleklý identitární konflikt, Greed and Grievance theory

Greed and Grievance (Collier & Hoeffler 2000)

Čtyři hlavní důvody křivd:

1. Etnické a náboženské spory,
2. Politické vyloučení,
3. Politické represe,
4. Ekonomická nerovnost

Příležitosti ke konfliktu:

1. Prostředky financování konfliktu: export přírodních zdrojů, příspěvky od diaspor, dotace od vlády
2. Atypicky nízká cena boje
3. Atypicky slabá vláda (vojensky)
4. Terén v dané oblasti
5. Sociální koheze

Etnická štěpná linie (Grievance)

- Mnoho etnických skupin
- Závažný problém představuje tuarežská minorita v oblasti Azavadu
- Fundamentálně se jedná o rasistický problém
- „More complex distinctions between the groups in northern Mali have to do with local perceptions of racial differences. In simplified terms, a distinction is made locally between the ‘white’ Tuareg and Arabs and the ‘black African’ ethnic groups, including the Songhai“ (Lecocq et al. 2013).

Náboženská štěpná linie (Grievance)

- Navzdory vysoké diverzitě v populaci byla v Mali vysoká tolerance napříč náboženstvími i etniky
 - Důvodem byla forma islámu spojující tradiční místní náboženství s Islámem
- Aktuálně je hlavní náboženskou štěpnou linií radikální Islám proti umírněnému, šaría proti zdejší specifické formě Islámu a sekulární demokratické vládě

Snímek 33

RB2

Robin Burda, 10/24/2021

Ekonomická štěpná linie (Greed)

- „Chudý sever, bohatý jih“
- Nedostatečná infrastruktura, ničení krajiny na severu těžbou a zkušebními vrty (Abdalla 2009)
- Ekonomická i politická marginalizace obyvatel Azavadu
- I pro Tuaregy byla tato marginalizace hlavním důvodem pro povstání (není známo, kolik Tuaregů reálně chce autonomii!)

Surovinový potenciál oblasti Azavad (Greed)

- Mezinárodní intervenci lze vysvětlit mimo jiné pragmaticky:
 - pánev Taoudeni rozkládající se i na území Azawadu je bohatá na nerostné bohatství (Brownfield et al. 2015)
- Množství států má povolenky na průzkum těžby uranu, zlata a ropy. Mezi ně patří např. Francie, Čína, USA a další (Abdalla 2009)
- Průzkum do značné míry ničí pastviny kočovných Tuaregů a přispívá k desertifikaci severu Mali (ibid.)

Příčiny konfliktu perspektivou Greed and Grievance

- Collier a Hoeffler (2000) sami dochází k tomu, že ekonomické příčiny (greed) většinou převažují – to se do jisté míry ukazuje i u Mali
- U konfliktu v Mali hraje velkou roli i etnická štěpná linie mezi Tuaregy a zbytkem obyvatelstva, ta je pak posilována ekonomickou marginalizací
- Náboženská štěpná linie de facto neexistovala až do zapojení radikálně islamistických skupin jako AQIM či ISGS
- Veškeré faktory byly posíleny katalyzátory typu Arabské jaro, pád Kaddáfího režimu, návrat tuarežských vojáků s těžkou technikou apod...

Vleklý identitární konflikt? (Ramsbotham, Woodhouse & Miall 2005)

- „Vleklý a často násilný boj společenských skupin o základní potřeby, jako je bezpečí, uznání a přijetí, spravedlivý přístup k politickým institucím a participace na ekonomice“
- 4 hlavní proměnné pro transformaci konfliktu v konflikt vyšší intenzity:
 1. skupinový obsah – identitární skupina (etnická, náboženská, kulturní) základní jednotkou analýzy – Tuaregové?
 2. deprivace základních lidských potřeb – chybí bezpečnost, rozvoj, zapojení se do chodu státu apod.
 3. vláda a role státu – slabá vláda v Mali, 3 puče za posledních 10 let, neschopnost řešit problémy v Azavadu
 4. mezinárodní vazby – především v dnešní době výrazné ovlivňování malijské politiky externími aktéry – OSN, Francie, ECOWAS

MUNI

Shrnutí

Konflikt v Mali

- Extrémně komplexní konflikt
- Transformace štěpných linií z etnických a ekonomických na především náboženskou – radikální vs. umírněný Islám
- Štěpné linie posilované slabou centrální vládou
- Nezbytné katalyzátory konfliktu!

Suroviny jako středobod intervence?

- „Food for thought“
- Nerostné bohatství Azavadu potenciálně vysvětluje rychlou intervenci Francie v Mali – taková obvinění padla již před zahájením operací (Baig 2013)
- 2021 – jednání Mali o využití ruské paramilitární organizace Wagner Group – ekonomické (surovinové) zájmy Ruska v Africe?

MUNI

Q&A

Zdroje I.

Abdalla, Muna A. (2009). „Understanding of the natural resource conflict dynamics: The case of Tuareg in North Africa and the Sahel.“ *ISS Paper 194*. Retrieved from:

<https://www.files.ethz.ch/isn/105917/PAPER194.pdf>.

Al Yafai, Faisal. (2012, 3 April). „Mali coup shows Arab Spring instability bleeds over borders.“ *The National*. Dostupné na: <https://www.thenationalnews.com/mali-coup-shows-arab-spring-instability-bleeds-over-borders-1.357500>.

Baig, Rachel. (2013, 16 January). „The interests behind France's intervention in Mali.“ *Deutsche Welle*. Dostupné na: <https://www.dw.com/en/the-interests-behind-frances-intervention-in-mali/a-16523792>.

Brownfield et al. (2015). „Assessment of undiscovered oil and gas resources of the Taoudeni Basin Province, Mali and Mauritania, 2015.“ *U.S. Geological Survey*.

Cold-Ravnkilde, Signe Marie. (2013). War and Peace in Mali: Background and Perspectives. Danish Institute for International Studies: Copenhagen, s. 13 – 37. Dostupné z:

https://pure.diiis.dk/ws/files/58183/RP2013_33_MALI_Signe_marie_cold_ravnkilde_web.pdf.

Collier, P. – Hoeffler, A. (2000): Greed and Grievance in Civil War. *Quarterly Journal of Economics* 11(7).

Dal Santo, Elena & Van der Heide Elizabeth Johanna. (2018). „Escalating Complexity in Regional Conflicts: Connecting Geopolitics to Individual Pathways to Terrorism in Mali.“ *African Security*, 11(3), 274-291.

Dörrie, Peter. (2012). „The Origins and Consequences of Tuareg Nationalism.“ *World Politics Review*. Dostupné na: <https://www.worldpoliticsreview.com/articles/11922/the-origins-and-consequences-of-tuareg-nationalism>.

Charbonneau, Bruno. (2017). „Intervention in Mali: building peace between peacekeeping and counterterrorism.“ *Journal of Contemporary African Studies* 35(4), 415-431.

Chauzal, Grégory & van Damme, Thibault. (2015). „The roots of Mali's conflict: Moving beyond the 2012 crisis.“ CRU Report. Dostupné na:

https://www.clingendael.org/sites/default/files/pdfs/The_roots_of_Malis_conflict.pdf.

Imperato, P. James; Clark, Andrew & Baker, Kathleen M. (2021). "Mali." *Encyclopedia Britannica*. Dostupné na: <https://www.britannica.com/place/Mali>.

Jeune Afrique. (2010). *Atlas de l'Afrique – Mali*. Jaguar Editions.

Joseph Netto, Farai Sevenzo, and Darran Simon, “Gunmen Attack Mali Luxury Resort, At Least 2 Dead,” CNN, June 19, 2017, <http://edition.cnn.com/2017/06/18/africa/urgent-gunfire-heard-at-mali-tourist-resort/index.html> (accessed February 22, 2018).

Mamadou Tapily, Peter Walker, and Matthew Weaver. (2015, 20 November). “Mali Hotel Hostage Situation Over as U.N. Troops Report Seeing 27 Bodies.” *The Guardian*. Dostupné na:

<https://www.theguardian.com/world/2015/nov/20/gunmen-take-hostages-radissonhotel-mali-bamako> [accessed February 22, 2018].

Zdroje II.

- McGregor, Andrew. (2017). „Anarchy in Azawad: A Guide to Non-State Armed Groups in Northern Mali“. Terrorism Monitor Volume 15(2). Dostupné na: <https://www.refworld.org/docid/589d9f394.html> [last accessed 20-10-2021].
- MINUSMA, “Dozens Killed in Suicide Attack Against MOC Military Camp in Gao,” MINUSMA press release, January 18, 2017, <https://minusma.unmissions.org/en/dozens-killed-suicide-attack-against-moc-military-camp-gao> (accessed February 22, 2018).
- Morgan, A. (2012, 6 February). „The Causes of the Uprising in Northern Mali“. *ThinkAfricaPress*. Dostupné na: <http://thinkafricapress.com/mali/causes-uprising-northern-mali-tuareg> [last accessed 20-10-2021].
- National Geographic Society. „Mansa Musa (Musa I of Mali).“ *National Geographic*. Dostupné na: <https://www.nationalgeographic.org/encyclopedia/mansa-musa-musa-i-mali/>.
- Norris, H. T. (1975). *The Tuaregs: Their Islamic Legacy and Diffusion in the Sahel*. Aris & Phillips: Warminster (UK).
- OECD. (2014). „An Atlas of the Sahara-Sahel: Geography, Economics and Security.“ *West African Studies*. OECD Publishing: Paris.
- OECD. (2015). „The Population Of Northern Mali.“ *SWAC N°11*. Dostupné na: <https://www.oecd.org/swac/maps/11-population-north-mali.pdf>.
- Reuters. (2012, 2 February). „Mali capital paralysed by anti-rebellion protests.“ Dostupné na: <https://web.archive.org/web/20150114221944/http://af.reuters.com/article/libyaNews/idAFL5E8CV5ZF20120202>.
- Robert Pringle. (2006). *Democratization in Mali: Putting History to Work*. Washington, DC: U.S. Institutes of Peace.
- S.P. (2013, 14 January). “France Goes it Alone.” *The Economist*. Dostupné na: www.economist.com/blogs/charlemagne/2013/01/french-foreign-policy.
- Sandner, Phillip. (2015, 15 May). „Timeline of the crisis in Mali.“ *Deutsche Welle*. Dostupné na: <https://www.dw.com/en/timeline-of-the-crisis-in-mali/a-18453016>.
- Stewart, Dona J. (2013). „What is Next for Mali?: The Roots of Conflict and Challenges to Stability.“ *Strategic Studies Institute, US Army War College*. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/resrep11807>.
- The New Humanitarian. (2012a). „War and peace – Mali repeats the cycle“. Dostupné na: <https://www.thenewhumanitarian.org/report/95186/briefing-war-and-peace-%E2%80%93-mali-repeats-cycle>.
- The New Humanitarian. (2012b). „A timeline of northern conflict“. Dostupné na: <https://www.thenewhumanitarian.org/report/95252/mali-timeline-northern-conflict>.
- Welsch, May Ying. (2013, 17 January). „Making sense of Mali’s armed groups.“ *Al-Jazeera News*. Dostupné na: <https://www.aljazeera.com/features/2013/1/17/making-sense-of-malis-armed-groups> [last accessed 21-10-2021].

Obrázky

- <https://qph.fs.quoracdn.net/main-qimg-c91992f577bbfcf99ee51186ed780131>
- https://geographical.co.uk/media/k2/items/cache/684b53009a7daa842df276f8805f9df6_XL.jpg
- <https://media.nationalgeographic.org/assets/photos/184/085/8a7da6a0-469c-4d21-9eed-7d28cd388514.jpg>
- <https://img.favpng.com/23/21/1/national-movement-for-the-liberation-of-azawad-northern-mali-conflict-sahara-png-favpng-HKi28ZhwBLuMFsuYrWm7ErRGJ.jpg>
- https://s.rfi.fr/media/display/2c53f40a-0fcc-11ea-b81d-005056bf7c53/w:980/p:16x9/OTAGES-MALI%20FLOTTES_0.webp
- <https://s.france24.com/media/display/93921094-6b50-11eb-aca4-005056bf87d6/e76cd5d31b4b72002aa6155412c81b65dc9036ca.jpg>
- https://imrap-mali.org/wp-content/uploads/2020/12/MINUSMA_600X360-removebg-preview.png
- http://media.menastream.com/2016/11/aqim-nov4_8.png
- https://i1.wp.com/cms.sofrep.com/wp-content/uploads/2020/08/D9KUYJ_WsAEZ9ol.jpg?fit=1200%2C675&ssl=1&w=800
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d6/COLLECTIE_TROPENMUSEUM_Tuareg_tijdens_het_verrichten_van_het_islamitisch_avondgebed_%28maghrib%29_TMnr_200103_20.jpg
- <https://ent.siteintelgroup.com/images/2014/08/agghaly.jpg>
- https://i.dailymail.co.uk/1/2017/07/29/17/wire-1045285-1501345927-338_634x419.jpg
- <https://s.france24.com/media/display/e7d40a6e-0ab2-11e9-a732-005056bff430/w:1280/p:16x9/mali%20rebels.webp>